

IDEOVÝ ZÁMER

Názov: Prírodovedná expozícia – voda, zem, vzduch

Miesto realizácie: západné krídlo hlavného kaštieľa

Výstavná plocha: 152,26 m²

Zemplínske múzeum vzniklo v roku 1957 ako prvé múzeum na území Zemplína, pričom od roku 1965 pôsobí pod dnešným názvom. Expozície sú umiestnené v priestoroch barokovo-klasicistického kaštieľa šľachticov zo Starého a z Michaloviec. Múzeum sa od svojho vzniku zameriava na výskum a dokumentáciu prírody, histórie, kultúry a umenia regiónu Zemplína. Prírodovedná expozícia sa od svojho vzniku tešila veľkému záujmu. Aj keď obsahuje množstvo druhov zveri, ktoré využívajú náš región iba ako súčasť svojej migračnej trasy, jej základ tvoria v tejto lokalite žijúce a hniezdiace druhy. V minulosti sa výskum orientoval vo väčšej miere na vodné vtáctvo, v súčasnosti je zameraný na cicavce, konkrétne poľovné druhy zveri.

Prírodovedná expozícia bola od svojho vzniku 1975 v rámci Zemplínskeho múzea vždy kvalitne odborne podložená a vedená k systematickej tvorbe zbierok obsahujúcich druhy zveri typické pre tento región. Pod vedením Mgr. Štefana Danka – ornitológa medzinárodného významu - upriamilo ZM v minulosti svoju pozornosť najmä na vodné vtáctvo.

Ideovým zámerom je spracovať výtvarno-architektonický návrh novej stálej Prírodovednej expozície Zemplínskeho múzea, ktorá bude umiestnená v západnom krídle historickej budove kaštieľa. Cieľom autora/autorov bude spojiť scenár kurátora prírodovednej zbierky a navrhnuť dispozično-prevádzkové, materiálové a výtvarno-kompozičné riešenie pre tri miestnosti v celkovej ploche o –152,26 m². Súčasťou riešenia bude aj koncepcia informačného systému, inštalačných prvkov a moderných interaktívnych prvkov celej expozície. Iba vďaka dobre spracovanému výtvarno-architektonickému návrhu sa podarí vytvoriť novú prírodovednú expozíciu tak, aby bola pre návštevníka dobrá nielen po odbornej stránke, ale aj zaujímavá a atraktívna.

Priestory expozície budú tematicky rozdelené a priblížia návštevníkom, laickej i odbornej verejnosti, tajomný život našej prírody a rozšíria ich obzor aj o druhy, s ktorými sa denne nestretávame. Vďaka expozícií môžu návštevníci spoznať zástupcov rôznych biotopov z oblastí Zemplína. Základom expozície budú zbierkové predmety – preparáty z prírodovedného fondu Zemplínskeho múzea v Michalovciach. Zastúpené lesné stavovce pochádzajú predovšetkým zo zóny listnatých a zmiešaných lesov paleoarktickej oblasti na rozhraní Západných a Východných Karpát. Okrem lesného biotopu, sú prezentované aj druhy stavovcov patriace k vodným

plochám, ako je Zemplínska Šírava či významná ornitologická lokalita - Senianske rybníky. Ďalším dôležitým biotopom sú močiare s pomerne vysokou druhovou diverzitou a bohatou vegetáciou. Hlavným predstaviteľom týchto biotopov na Zemplíne je Medzibodroždie, kde okrem iného, žije aj naša pôvodná a jediná korytnačka – korytnačka močiarna. Nasledujúce biotopy zahŕňajú ekologické skupiny živočíchov obývajúce rieky a potoky, polia, lúky a ľudské sídla so synantropnými druhmi stavovcov. Je dôležité podotknúť aj na ochranu prírody a zachovanie biotopov, keďže niektoré preparáty v našom prírodovednom fonde sú dnes súčasťou červeného zoznamu ohrozených druhov. Na tomto príklade môžu návštevníci pozorovať zmeny prírody v čase, s následkom vymiznutia niektorých druhov z našej krajiny. Druhy, ktoré boli v minulosti celkom bežné, no v priebehu určitého obdobia vymizli z časti svojho územia a stali sa tak ohrozenými a vzácnymi druhmi.

Predpokladaným prínosom bude výtvarno-architektonický návrh novej prírodovednej expozície a neskôr jej samotná realizácia. Prírodovednú expozíciu by mala doplniť dioráma Vihorlatských vrchov, ktorá inštaláciu oživí a zatraktívni, v pláne je tiež doplniť priestor edukačnými pomôckami (magnetické tabule, interaktívne hry, pomôcky na spoznávanie fauny a flóry s dôrazom na región Zemplína), interaktívnymi prvkami (logicky budú prepájať všetky expozície múzea).